

446

STOCKHOLMS
STADS BIBLIOTEK

Tidn.

+

Tidskr.

23

- 37 km Carl Stalpin
38 2 1/2 83 Stalpin ka Fr
39 2 1/2 - Ag Nordström
40 2 1/2 Ag Nordström

Jacob Håker

Se m 45 den 3/4 förnt

Ornat peng efter 156. Se den följande 357 - 509,600

6

9 one of *A. Smidgana* after *concolor* *Swainson*

11, 12 *Mina mykalis*

17 *Talor Publicola*

20 *one of the Jyller*

23 *Velocant* (Th?)

38

42

48 *Bandus* *tomus*

51 *Enslig* *tomus*

58

59

63

74

93, 94

Dag - Bladet:
Wälsignade Tryck - Friheten.
Tredje Skäcken,
N:o 1 och 2.

Stockholm den 21 October 1782.

Utgifwaren hållar Prænumeranter och Köpare.

Om Herrskapet påminner sig, så annonserade jag at den redan slutade Andra Skäcken af mit Wälsignade Arbete skulle börjas den 20 Febr. i år — Tusendtals Prænumererade til den dagen, men sjelf bedragen af en sjukdom som utan Prænumeration infant sig, bedrog jag hela tusendtalet på 7 dagar — N:o 1 utkom ej förån efteråt eller d. 27 Februarii.

Nu åter, har jag Annoncerat at den 3:dje Wälsignade Skäcken skulle öppnas den 1 November*), och knapt har et dussintals Prænumeranter ännu hazarderat sin Riksdaler — må gjort.

Jag slitna vägen går för at ej wille wandra

Och den mig sedt en dag har sedt mig alla andra,

eller som är det samma, jag är nu frisk, och jag skal narra hela dussintalet på 10 dagar NB. för den utlofwade tiden — — — — — Om det annars kan kallas narra, at bladet tar sit inträde med et bref, intet ifrån en Gunstling til sin asgud, intet ifrån en Poët til sin Mæcenat, intet ifrån en Slaf til Despoten, ännu mindre ifrån en narr til sin sköna, utan ifrån Brutus til Cicero — hwilka wördnadswärda Romerska namn! och som knapt detta tidehwarf är wärdigt at känna.

Det är en öfversättning Mina Läsare! som är insend, och originalet har alltid warit acktadt som et af de kostbaraste öfwerleswor och bewis af den gamla Bitterhets smaken förenad med et högt och ädelt

*) Se N:o 27. And. Skäck.

Ädelt tankefätt. I wältaligheten blir det på original-språket alltid et mästestycke och hwarje rad förädder en ren, oföfträd och Romersk Sjal — Brevet är skrifwit året efter Cæsars död wid den tiden, då Antonius öfwerwans af den unga Octavius Augustus wid Modena år efter Roms anläggning 710 — Det är en Lecture för den nu warande fria Swånska generation styrd af *FORSNA MEDBOR- GAREN.*

Dens namn må ewigt mörker tjömma
Som född i Swerje wägar glömma
Sig wara född at lefwa fri.

Brutus hållar Cicero.

„ Du har skrifwit til Octavius. Uti detta bref är något, som angår mig, och hvars innehåll jag fått weta af Atticus. Jag har läst det. I all den tilgifsvenhet du bewisar mig, i all den del du tager i mit öde, är ingen ting som kan smickra eller förbjda mig. Jag är sannerligen owan derwid at du skal förswara min wärdighet. Och just dessa rader af ditt bref hafwa wäckt hos mig den smärtefullaste känsla. Du afslägger hos Octavius tackfågelse för dess nåd emot Samhället, och det med så öfwerföddig underdånighet, (skal jag säga det? jag blyges öfwer den Sinnes ställning i hwilken Lyckan satt dig; likwål måste jag säga det;) Du ber honom för mit lif, på et så lågt och trålagtigt sätt, med så förnedrande ordalag, at du synes på det tydeligaste gifwa tillkänna det Tyranniet icke är uphäfwit, och at wi blott ombytt Personen — mit lif! och skulle wäl någon dödd up-tänkas mera fastlig mera plågande än at så dyrt köpa det? Granska dina uttryck och wäga sedan neka at de tilhöra en Slaf som på sit wis bönfaller hos en Tyran? Det är, säger du allenast en nåd, en enda nåd som du begär, och som bör förmodas af honom: at Han skonar de Medborgares lif som gjort sig wärda det Romerska Solkets wördnad. Det wil säga det samma, at så framt Han här-til icke gifwer et nådigt bifall, är wår dödsdom skrifwen, men at icke lefwa, är wida önskeligare än at tacka honom för sit lif. Jag har ännu den tilförsikt til Gudarne, at de icke kunna så grymt hata
Ro

Romeriska Folket, at man nödgas tigga Octavius för en enda medborgare, ännu mindre för dem som äro werldenes befriare. Wet, at jag känner et nöje at uprepa denna dråpeliga äre-titel och särdeles för dem som låtsa wara okunniga om det de kunna befara och det de kunna begära. Cicero! Du erkänner Octavius äga en så stor magt och du är des wän! Du säger ju: du är min, och för at se mig i Rom, så wil du skaffa mig uti et barns ynnest? Och hwarsföre tacka honom då du tror det wara en nödwändighet begära mit lifs frälsning som en nåd? Hwad tack är man wäl Honom skyldig för det han älskat sig sjelf så mycket, at han är i Antonii ställning; eller monne det är hederligare begära nåd af Octavius? Är det Tyranniets förstörare, eller des tilträdare och arftagare, som det anstår blifwa ombuden låta de medborgare lefwa, hwars lif warit helgadt åt Samhället? Denna swagheten är ordsaken at wi mistrosta om oss sjelfwa, och hwilken jag förebrår så wäl alla de öfriga som Dig, det är hon som upeldat Cæsars medfödda regeringslystna och åtrå hos Antonius at uptaga des ställe; henne har Octavius at tacka för den högd til hwilken han lär hafwa upstigit, då Du tror man bdr underdånigast bönfalla hos den, (hwars ålder ännu knapt medfdr den rättigheten at kallas menniska) om sådane menniskors lif som wårt, af wår ärfarenhet, af wårt tankesätt, ja, du tyckes låta förstå at min enda räddning bdr sökas i denna ynglingens nåd: Om wårt Hjerta ärinrade oss at wi äro Romare, alldrig skulle wi förnedra oss, alldrig skulle wi se de segaste, lågaste menniskor äga mera mod at undertrycka oss, än wi at förswara oss? wår håg at uplysta oss skulle då öfwerwäga deras at trampa oss, och Antonius skulle lika så litet åstunda blifwa Cæsars Efterträdare som at deltaga uti Des sista öde. Dul som warit Borgmästare, som straffat Catilinas Statsbrott, (hwilket, så framt jag skal tro en oroande aning, icke upstutit wår undergång utan på obetydelig tid) huru kan du åskåda ditt förra werk, din fordnas heder, och gilla den nu warande ställning? eller åtminstone tåla allt med en fogelighet som nästan bewisar Ditt samtycke? — Hwarifrån hatet til Antonius? War det icke derföre, at han hade samma begärrelser, samma affikter som den unga Octavius nu wisar? War icke ordsaken den, at han wille wi skulle begära listwet såsom en skänk

ifrån

ifrån Des hand? at de, hwilka han war skyldig friheten endast skulle hafwa et trålagtigt benådadt lif, och at des wilja blef Samhällets lagar? Ditt råd war ju gripa til wapen för at hindra honom regera: war det wäl i upsat bedja en annan åtaga sig mödan intaga des rum? at anse Rom såsom sit Fädernes-ars, och des Borgare såsom sine trålar? Hela vårt oenighets ämne har således varit angående olika slags tråldom, och icke angående sjelfwa tråldomen. Men i detta fall war Antonius lika så stickelig Herre som någon annan: under honom war icke allenast wår belågenhet dragelig, utan wi hade äfwen deltagit i des wälde, wålgärningar och heders-betygelsor; ty hwad skulle han nekät dem, hwilkas lydriad war största stödet för des magt? Men wi hafwa hållit dygden och friheten öfwer allt wårde; ja, nu för tiden, hwad borde man icke tro at detta barnet, som sjelfwa Cæsars namn synes uphitta emot Cæsars mördare, wågade för enwåldet, i fall också fråga blefwe at bortfålja oss, som Slafwar. Wår häg leker ju endast på at lefwa, wara rika och betydande män emot slafwar under oss.

Til och med, låt Cæsars dödd wara utan påföljd; låt wara, at den glädje wi kände, då han mördades wore falsk, så wida den ej gjorde oss mera fria; ja hela werlden må öfwergifwa och förglömma oss, Gudarna kunna taga allt af mig: men aldrig skal det öfotade beslutet utlöckna at neka den af mig mördade Cæsars arfwinge hwad jag aldrig tillåtit Cæsar sjelf, icke en gång skulle jag tillstådja at min egen Fader, om han lefde, wore öfwer Lagar och Rådet — Kan Du tro Romare fria, då jag för at komma til Rom skal hafwa Octavii tillstånd? Hwad! Du anhåller hos honom om wår wålfård; men fordras härtil icke mer än lifwet? Kan man wäl åga lifwet utan at frihet och heder dermed förenas? Wara innom Roms murar, är det efter din tanka at lefwa? Förändrar sjelfwa stället min belågenhet! Jag war dödd så länge Cæsar lefde, den tiden undantagande, då jag omgicks med de tankar at undanröddja honom; och blifwe hwad för ohyggeliga ställen som håldst där jag wistis; så tror jag mig ändå aldrig landsflyktig. Det är tråldom och förnedrande som i mit sinne göra mig landsflyktig mitt i Rom wid Kejsarens sida.

J hwad

Role

3 hwad mörker besinna wi och återigen! Hos Grekerna äro en Tyranners affbda dömd at omkomma med dem; och hos oss beder man på det slafagtigaste Tyrannen at skona Friherens försvarare, hennes fienders hämnare; hwad!—jag skulle kunna åstunda återse mit Fädernesland! och jag skulle få mig at tro det något Fäderneslands wære til, när Rom wägrar taga emot den friheten man tilbjuder henne, = = = = =

Unbefall mig icke mera uti din Herres gunst; och om jag är witsordswård, upwaktia honom hwarken för mig eller dig. Du sätter mycket wärde på de få ären du ännu kan hafwa öfriga, så framt du tror deras längd swarar emot mödan at förnedra sig i en tråls ställning. Desutom, akta dig, det dina så rättwist berömda och föruttagna steg emot Antonius icke må synas härstutna snarare af råddhoga, än leda sit ursprung från en Fri Medborgares grundsatser; Ty kan du finna behörigt och rätt at Octavius äger den magten blifwa ombuden för min skul, så följer, at du aldeles icke haft affky för Antonius på annan grund, än at han ej som Octavius warit din wån. Hwad de loford angår, du sölsar på honom för sin Regering, har jag ingen ting emot, allenast han inrättar den i affikt at endast förstöra Antonii wälde och icke för at uprätta sitt. Men då han sätter sig i den ställning at man får bönfalla honom, då du sjelf håller för at man kan medgifwa honom et sådant wälde; så bewiljas ju honom alt för stor belöning: han får då en rättighet som är Samhällets. Du besinnar icke: at (om Octavius förtjenar så många åter-tecken då han fört Krig emot Antonius) wi utom hwilka entwäldswäldet aldrig blifwit fullstörtat, då ej nånsin efter wår förtjenst kunna belönas, om man också i våra Personer förenade alla hederssysslor: men fruktan wärkar mera på de dödeliga än ärfånsla. Antonius lefwer färdig at strida; och hwad Cæsar angår, har man glömt, både hwad man kunnat och bordt göra.

Ne skal Octavii omdömmen öfwer oss vara det Romerska Folkets, och man sätter nog litet wärde på oss, då man kan anse en enda menniska såsom Domare öfwer wårt lif. Då jag är ålagd swara, får jag låta weta, mig vara skapad, icke allenast för at aldrig kunna bönfalla, utan äfwen at kuswa dem som begära at man skal så för-
rin

ringa sin warelse, och köpa den af menniskor. Tråldomens ställe skal jag wara wida ifrån, och Rom heter den ort hwarest jag är fri. Jag önskar mig öfwer Eder alla, på hwilkas sinnen hedern och andras dygdiga efterdommen icke kunnat göra det intyck at sätta värde på edert lif; och jag kan aldrig blifwa olyckelig då jag aldrig glömmet, at egna gerningar utgöra vår belöning; — hwad lyckalighet är wäl mera beständig än den, som utan sammanhang med menliga företagande, är endast at finna i Samwetet och Friheten? I alla fall förödmjukar jag mig aldrig för dem som sielfwa löra wara underdåniga, och jag skal aldrig öfwerwinnas af de öfwerwundna. Jag skal försöka alt, och tåla alt för at befria Samhället.

Hafwa mina bemödelser sin påsyftade wärkan, skal glädjen wara allmän; åter, är min möda fruktlös, skal jag allena frögda mig, då jag bjudit til at winna et så högt ändamål som Säderneslandets Frihet. Angående dig, Cicero! tröttna icke wid at göra godt, och at sätta förtroende til Dygden. Öfwerwåga, då du förskingrar närvarande olycksmåln, huru de skola förekommas som kunna upstiga i det at man går dem i förwäg. War öfwerlygad, det ditt mod, din frihets anda, som har brackt dig til Samhällets försvar emot Catilina och Antonius, förlora sit värde utom et beständigt och jämt bemödande. Jag tillstår, at den Dygd hwilken redan utmärkt sig och gifwit sten ifrån sig har mera äliggande än den som icke varit pröfwad; hwad hon har wärkställt, anses såsom oförordad skuld; det o-gjorda såsom en misräkning i det hopp hon syntes lemna. Således, änskönt det är heder för Cicero at hafwa städt emot Antonius, förswinner likwäl all förundran wid ärindran af Des Borgmästare ämbete och at det war hans öfwikeliga skyldighet. Och om denna Cicero ej wisar uti alt samma ståndaktighet, samma höga sinne som han ådagalagt då han kufwade Antonius, förlorar han icke allenast den äran han ännu skulle kunna förwårswa, utan äfwen den han redan förwårswat sig: ty ingen ting är stort som icke bygges på o-kullstötelige grundwalor, ja Cicero! ditt snilles styrcka, dina gerningar, alla medborgares önskingar förbinda dig mera än någon annan, at älska Samhället, och förswara Friheten: i stället då, at bedja Octavius bewårdiga och sitt beskydd, så förmana dig sielf, åter-

tertag ditt mod, och tro, det ditt Fädernesland, för hvilket du gjort
 storvärd, skal återfå sin Frihet med sin ära, blott folket en gång
 får anförare som hjälpa det emotstå wäldswärkares anfall.

En Poëts förhastade bön til Fröken U. v. X . . . *)

Min lilla Fröken! hon som nåd
 Kring hela Horizonten sprider,
 Som muntrar hjärtat när det swider
 Och med en blick ger själen råd!

Tänck om des Altar äfwen fick
 Poëtens matta rökvärck tända,
 Sin skjöld i elld han skulle wända;
 Då han af Er feck minsta nick.
 Poëtens lön min sköna wet
 Den plår i ros och loford klinga
 Gast deras Stat är lika ringa
 En bok, en penna, och förtret.
 = = = = dock om helt annat jag nu ber
 Må jag från vers mig ewigt skilja!
 Blott i des ställe med er wilja
 Jag spela får på ert Claver.

Annoncer.

3 Boklådan wid Riddarhus-Torget sällses:

1:sta Skäcken komplett i 2:ne band för 1 Riksd. 32 f.

2:dra

*) Insändt.

2:dra Skäcken i 2:ne band för 1 Riksd. 16 B.

Den efterfrågade och dyra Procesen emellan Gerner och Lund för 1 Riksd. 32 B.

Eloisas bref til Abelard af Lund för 4 B.

3:dje Skäcken som i dag gjort sitt inträde, utgår efter wanlig heten minst 3 Nummer i weckan, och det på wanliga dagar, Måndagar, Onsdagar, och Fredagar kl. 8 om morgonen.

Hwart enda blad är frönt med Ruten Grift, och utom hwilken decoration det ej debiteras för Utgifwarens och Förläggarens räkning.

Prænumeranterna på andra Skäcken anmodas at uttaga de resterande Numren och lämna sedlarna ifrån sig i boklådan.

Köpare som wisja Completerera, behaga at göra det til den 1 November efter hwilken tid ingen Nummer säljes särstilt.

N:o 3 utkommer den 23 Oäober.

Stockholm, Tryckt hos Carl Stolpe.

Dag = Bladet:
Wälsignade Tryck = Friheten.

Tredje Skäcken,

N:o 3.

Stockholm den 23 October 1782.

En Höstmorgon af Gesner *)

Nedan förgyltes de kala bergspetsarna af den annalkande morgon-
rådnaden, redan bebådades den wackraste Höste-dag, då Milon stäl-
te sig i fenstret af sin koja.

Solen kastade sina matta strålar ibland löf och winranckor som
fullmogna tycktes brista på sin stjelck, men swigtade ändå för de låt-
ta wädren. Himla = hwalfwet war klart, och i dimman som hölide
parcken och som småningom skingrades, såg man tjäll och lundar li-
som simma i et haf. De fructbårande träden framstälte för sig
den måst retande blandning af gult, rödt och grönt. Milon hänryckt
wid åskådandet af naturen, stod länge ordelig — Men omsider upväckt
af en helig tjusning fattar han Pyran och sjunger:

„Mätte jag — o Gudar! måtte jag Er wärdigt kunna uttrycka
„mina suckar och mina känslor! Naturen ehuru snart i sin döds-
„timma lyser ändå i all sin präckt, dess rikedomar utbreda sig med
„ymnoghet, öfwer alt råder glädje och lugn, hwad denna trackten
„är wacker! Nck! hwad denna dalen är skjön i Höstens spräckliga
„dräck!

„Lycklig den, hvars rena själ aldrig kjämt et enda samwets stygn,
„som förenjd med sin lycka och sitt stånd smakar ofta den wallust
„at göra godt. Den friska morgonen hålfar honom med glädje och
„munterhet, Hans dagar förfwinna i rena nöjen, och aftenen lockar

„ho=

*) Insändt.

„Honom i sömnens armar. Hans själ är öppen för de ljufwaste in-
 „tryck! hwar enda årstid har sina särskilda behagligheter som förkju-
 „sa honom, och han allena wet värdera dessa skatter. Men ännu
 „lyckligare och tusend gånger lyckligare är den, som delar sina stuns-
 „der med en tåck och dygdig maka, med en sådan maka som du, wack-
 „ra Dafne! Allt ifrån den dagen som kärlekens fackla lyste oss, haf-
 „wa våra öden warit knutna med de ljufwaste band. Har du än-
 „nu rått et enda begär i mina ögon som du icke förekommit och för-
 „nått? har jag nånsin ågt en enda lycka utan dig? alldrig ännu har
 „den minsta plåga förskilt mig i dina armar som du icke stingrat,
 „ej en enda tår runnit, som du icke astorckat? — ja, den dagen som
 „jag ledsagade dig i mitt tjäll, såg jag alla lifwets nöjen i ditt följe,
 „i dina fotspår, de gjorde et förbund med våra Husgudar för at al-
 „drig lämna oss. Alla hushållsdygder, som flit, estertancka, och snygg-
 „het styrde våra göromål, och Gudarna wälsignade sitt wärck.
 „Allt sedan är du själen i mitt lif, ja sedan det ögnablecket, o
 „Dafne! alt hwad som omgifwer mig förskjdnar sig i mit öga, wäl-
 „signelse och öfwerflöd hafwa flycktat til mit hem, de hafwa utspridt
 „sig öfwer mina hjordar, mina träd, och mina täppors stjörd. Hwar
 „enda dags arbete är en ny fröjd för mig, och när jag kommer trött
 „tilbakars under detta fredens tal, hwad känner jag icke för en hwi-
 „la i de mjukaste armar? Wåren är i mit tycke behagligare, Hösten
 „och Sommaren mycket ymnigare, och när den kalla Wintern nås-
 „kas wår Roja, då bredewid wår spiseld, och brede wid min Dafnes
 „sida, känner jag den renaste wällust under de upriktigaste samtal och
 „under de ömmaste suckar? Låt Nordanwådret ila! låt den djupa
 „söndn hölja bärg, marck och skog för min syn! — i dina armar Min
 „Dafne! i dina armar känner jag at du är alt — och Ni mina äll-
 „skanswärda barn! lika så sköna som Er Mor! Ni bereden min lyck-
 „salighet — hwad kan jag icke en gång hoppas af edar dygd och
 „edar kärlek för mig! — Det första ord som Dafne lärde er at
 „framstappla, war ju at såga huru mycket Ni älskade Er Far,
 „hälsta och munterhet sinåle på er munn, och det ljufwa tycket lyser
 „i edra ögon — O mina barn! er sällhet skal wara min ålderdoms
 „tröst. //

Under

Under det at Milon sjöng, så kom Dafne in med et barn på hwardera armen, barn så wackra som Kärleken. Aldrig war den friska morgondaggen mera swalkande än hon, och man såg glädjens tårar flyta på hennes kinder — „Ömma Wån! bästa Milon! säger hon helt röd, hwad jag är lycklig! huru mycket älskar du oss icke? Wid dessa ord omfamnade Milon alla tre, och tryckte dem emot sitt bröst — Ingen talte et ord för kånstor.

Äck! hwem som hade sedt dem i detta ögnablicket, han hade i sin själ blifwit öfwerlysgad at med dygden allena följer sällheten.

Til den nu Regerande Ottomaniska Kejsaren
ABDUL HAMID

Underdånigste Skalldebref *)

Regent! af hwem har Du fått lära
At wårda menniskjors öden rätt?
Är denna konsten lård så lätt?
Är det at namn af Furste bära?
Äck nej! dertil lär fororas mer
Läs hela wärldens Kunga dater —
Från Monarchie til minsta Stater
Och sällan Du en Titus ser.

En Lärdom kan Din tid Dig lämna
Som fructlöst för Din tancka styr
Ett folk som man med giflar styr
Som Lag och rätt ej wägar nämna

Det

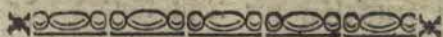
*) I anseende til et lömskt och nedrigt utrop i Constantinopel, hwilket Aviserna förmåla skedd i Augusti månad i år. Öfversatt ifrån Turkiskan, och öfwer Wien insänt til Utgifwaren af W. E.

Det möter nu Din envälds mækt
 Med uprör, mordbrand, rån, och hra
 Så wet: at öfwer trålar styra
 Är lefwa otrygg bland sin wækt.

Då åter det som undran väcker:
 En gammal Stam af fordna Rom
 Hvars frihet är des egendom,
 Hvars wälde än kring Globen räcket,
 Den wägar alt för åran skull,
 I watten, eld, i storm, i wåda
 Skall Britters mod sin framgång skåda
 Fast sjelfwa klippan*) ramlar full.

Kan fallsta Lyckan dem beswika?
 Nej — deras dygd på lyckan står:
 Om döden på hwar kula står
 Så står ock åran där tillika:
 Lär ABDUL! af så tappra prof
 At åran blott med frihet blandas
 Och Sjelte den som frihet andas
 Men hwarje Slaf — han är en bos.

*) Poëten lär mena Gibraltar.

N:o 4 utkommer den 25 Oktober.

Stockholm, Tryckt hos Carl Stolpe

Dag = Bladet:
Wälsignade Tryck = Friheten.

Tredje Skäcken,

N:o 4.

Stockholm den 25 October 1782.

Min Herre,

Min Herre har låfwat med nöje emottaga anwisingar på böcker, som kunna rikta ert förråd til Wälsignade Tryckfrihetens utgifwande; tillåt mig då til den ändan förestå Bagatelles Morales af M. l'Abbé Coyer. Då wi granska andras dårskaper, böra wi wara närmasst at finna och råtta våra egna. Den framgång bagateller haft nästan i alla tidehwarf, tyckes försäkra mig at dessa ämnen åtminstone ej göra affättningen på Min Herres Dagblad trögare: skulle det likwål emot all förmodan nu hända, hoppas jag Min Herre har nog sinnes styrka at med tålmod, om ej med glädje anse en så Patriotisk förlust, hwari jag, i fall förmågan swarade emot wiljan, skulle råkna för en lycka få deltaga. Imedlertid får jag här hos, såsom prof på dessa bagateller, öfversända början til en Recension af Engelska Amiralen Ansons beskrisning öfwer Frivoliternas Ö, hwaraf fortsättning skal följa med första, i händelse Min Herre ej dömer detta owärdigt et rum i sitt Dagblad. *)

Sedan Amiral Anson under sin sjöresa warit nära at förlora hela sin escadre genom storm, störbjugg och brist på lifsmedel, anlände han änteligen til Frivoliternas Ö. Det första som föll honom i ögonen war en nära belågen skog, som lyste af de wackraste frugter. Besättningen hastade dit, men dessa frugter woro allt för ögat, och intet

*) War god och glöm ej sitt löfse.

Utgif.

intet för magen, och de åto deraf utan at deras hunger minskades. Tråden liknade frugten. En båtsman hade stigit upp i et af de största at pläcka frugt, trådet böjde sig, och han, som i fallet fått tag uti et annat tråd upryckte dem båda med rötterna. Wåra resande gingo misnöjde derifrån längre inn uti skogen, där de oförmodeligen öfverföllos af en hop tigrar. Deras rädsla war likwål större, än faran, ty dessa wildjurs tänder och klor af en lös brust endast woro skapade at pryda, men ej at sára. Phalanx wisade sig som hade röst såsom steglisor, och om desse funnits på den, hade de säkert ej kunnat höras med Europeiska öron. Under sin resa til dens Huswudstad, mötte Amiralen, efter flere åfwentyre twänne karlar med en ganska skarp uppsyn, det war twänne Upbördsmän, utan uppehåll syfvelsatte at hos allmänheten implanta wördnad för des Öfwerhet. De släpade med sig en karl med en börda på ryggen. En ung qwinna med tårarna i ögonen följde efter, och gret öfwer förlusten af sin man och sin sång. Upbördsmännerna woro ej roade af hennes sällskap, de skänkte henne et halsband af glasperlor: Hon astorkade tårarna och söng. Man framkom änteligen til Huswudstaden, och Gouverneuren som mötte våra resande wid stadsporten, underrättade dem, at, til följie af en antagen lag, ingen främling feck insläppas, med mindre han förut aflagt prof på skickelighet i någon nyttig konst. Amiralen helt frimodig framstälte sina Byggmästare och Styrmän, och man hade så när skrattat sig til döds at hans enfaldighet, han berömde sina Naturkunnige, Werldsbeskrifware och Mathematici, och stadsportarne i gensäktos; på en af de fringståendes inrådande berättade han då, at hans folk wore wäl öfwar i Musik, dans och matlagning, til bewis hwar på han befalte en Musikant at spela et stycke på sin fleut och dansade sjelf med sina sjömän en hurtig båtsmans-pålska. Detta hade så god werkan, at Gouverneuren säkert befalt öfna tusende portar, om staden haft så många. Ängelsmänne fördes i triumph til Kejsersliga rummen på Slottet genom tolf gårdar, omgifna med byggnader, hwaruti bodde, förutan Hofbetjeningen, tio de förnämste Konstnärer i alla konster, hwilka höllos nyttigast för samhället, såsom Broderare, Jouvelerare, Parfum-handlare, Wacksfrukt-fabriqueurer, Uppfinnare och Controlleurer för moderna, Dansmästare, och Romanskrifware.

vare. Vid deras ankomst var Hans Prågtighet (så kallar man ge-
 menligen Kejsaren) slyfsatt at med sina Ministrar öfverlägga om en
 sak, hwarpå hela Staden fäste sin upmärksamhet. Rådplågingen
 afbröts likwål, för at se de ankomne utländningarne, som nu å nyo
 måste aflåga de i Musiken och Danskosten wisade profwen. Det å-
 terstod endast at utröna deras sticklighet i matlagning, och Amiralens
 Kock, som til all lycka war med i sällskapet, tillagade en så förträffelig
 Pouding, at Kejsaren och Ministrarne knapt hunnit smaka den, för
 ån befällning utfärdades at hamnen skulle öppnas för den lilla flottan.
 Annu yppades en swårighet; Frivoliterna wille ej i betalning för lifs-
 medel emottaga något Engelske mynt, och besättningen hade så när
 dödt af hunger, om Amiralen icke kommit ihog at han hade om bord
 några stycken band och spetsar? Han skar af en aln band och strax
 frambar en Bagare därpå tjugu pund bröd, Slagtaren och Winhand-
 laren handlade lika flokt, så at efter Amiralens uträkning kunde han
 med sina band en hel månad försörja manskapet. Dagen därpå be-
 sökte Kejsaren och Kejsarinnan Escadern. Det första som där fäste
 Kejsarens upmärksamhet, war Amiralens coëffure; han strök på håret,
 betraktade lockarna på alla sidor och tilstod at man ej på den klådde
 sit hår med så god smak. Capitain Gloucesters coëffure tilskynda-
 de likwål Kejsarinnan något betydmer. Hon kände med så mycken
 nyfikenhet på friluren, at hon under det samma ryckte af honom Pe-
 ruken, och wiste ej i början annat, ån skinet lösnat från hufwuds-
 skålen på den olycklige Capitainen. För öfrigt fann Kejsaren skep-
 pet groft och oformligt. Såsom prof på sin goda smak wisade hon
 deremot sina som lågo i hamnen och liknade slupar, försedde med
 präktigt bildhuggeri, purpurfärgade segel och silkes togwerke. Amira-
 len tog sig anledning at tala om skeppets rörelse och Compassens nyt-
 ta: Hans prægtighet gespade. Han talade för döfwa men icke för
 blinda, ty Kejsarinnan som i det samma kastat ögonen på en öpen-
 stående bandkista, sade at dessa banden woro gudomligen wackra, och
 låmnade Amiralen den nåden at till hennes tjenst aflåta sitt bandsör-
 råd. Kejsaren frågade om han ej hade mera af denna wara, och som
 han berättade, at en del däråf, blifwit i brist af gångbart mynt,
 emot lifsmedel bortbytt, låt Kejsaren genast utur Skattkammaren gif-
 wa honom 10000 agatiner (agat stycken, hwilka där i landet nytt-

Jas i stället för mynt,) och utfärdade en befallning, at alla de, som af Angelsmännen blifwit betalte med band, skulle ofördröjeligen aflämnas dem til Mode-Commissionen, hwilken hade at undersöka deras art och beskaffenhet, och i anledning därpå uprätta en band-fabrik. Jag är &c.

Lapprisborg d. 2 October 1782.

Bagatellophilus.

Täncker om en ny tjensthjons stadga i Östergöthland nu wid Michelsmåsan år 1782. *)

En tjensthjons stadga just behöfs som kan alt sjelfswäld styra,
 Wårt tjänstfolk sämre är en för, likwäl langt mera dyra:
 Om detta icke hjelpes snart, jag håldre tjena wil,
 Ty alt hwad Herren spara kan, så hör det drängen till.
 Wår Herre blef förledit år, rått illa sjelf bedragen,
 När som hans gamle skänste Pehr af döden blifwit tagen!
 Han wille ha en annan man at sköta sina Lam,
 Som Pehr fastän han stieken war, med ömhet fodrat fram:
 En yngling dristigt måler sig, och skäms ej för at ljuga,
 Han helt förståld med tagen mine strax börjar krypa buga,
 Jag brinner, sade han af nit, och swor wid kropp och själ,
 Alt jaga alla odjur bort och ansa fåren wäl.
 Han tyllan feck, men tänckte straxt „jag rik och hög skal blifwa,
 Och börjar fårens ull och skinn med snålhet sönderriwa;
 Ej deras hunger, deras skån, des hårda hierta rör;
 Jag lesiwa bör, (så war hans ord) stor sak om hjorden dö.
 De skrämde fåren hoppas dock, at Gud den gossen tuktar,
 Och Hjorden förjer Pehr på nytt, des stoft med tårar fuktar;
 En ömsint man som hade nog af et wälsignadt bröd,
 Och det hans hjärta delte glädt med dem som ledo nöd.
 Tills tjensthjons stadgan rättad blir, jag derför dristar råda:
 „Man ej af ytan dömma bör, men på det inre skåda.
 „Och bättre är, at ingen ta uti sitt bröd och gård,
 „An den som så förstöra will, hwad lämnas til des wård.

*) Infänt.

N:o 5 utkommer d. 28 October.

Stockholm, Tryckt hos Carl Stolpe.

Dag = Bladet:
Wälsignade Tryck = Friheten.

Tredje Skäcken,

N:o 5.

Stockholm den 28 October 1782.

Min Herre,

Sedan alle Tjenstetids inkom Swånska Arméen äro förbudne och affkaffade, hafwa alle andre wägar til upkomst blifwit stängde, utom de rätta, eller de; hwilke man banar sig, igenom förtjenst och sticfelighet. Härigenom har Arméen, blifwit upfyld af sticfelige Officerare, som wördas af Underhafwande, älskas af förman och äga sina Cameraters förtroende. Befordringar och fullmagter, som förut endast bewiste, at man kunnat ha, eller få låna en wisk summa penningar, äro nu de ojäfaktigaste bewis, om personlig förtjenst.

Egen ärfarenhet har öfvertygat mig om alt detta: Lat och hugås i förre tider, då penningar, härkomst och Partiegunst gjorde alt, har jag nu sedt mig nödsakad, at wara slitig, och igenom arbetsamhet, söka winna den insigt, utom hwilken jag ej kunde hoppas at göra et enda steg. Ibland de många Böcker i Krigs Wetenenskapen, hwilke jag i anledning här af läst, har en artig och mindre känd Brochure, wäckt min upmärksamhet. Dess tittel är: Probleme Resolu, ou Verités, auxquelles tout le monde ne croit pas, ou par le développement des principes de la Tactique Prussienne, on démontre que le Roi de Prusse a la vue très longue, et que les Imitateurs l'ont fort courte. Ämnet och det oblyge skrifsätt Auctoren nyttjat har så roat mig, at jag öfversatt den på Swånska så at tryckas; men som nödigt är, at weta, om ämnet, eller öfversättningen behagar Mine Landsmän, wägar jag bedja min Herre, at införda följande Stropher, i sitt Dagblad, äro de begjäre (som jag förmodar) Lägges Piecen strax under Präßen, i annat fall förwaras öfversättningen i min Portefeuille tillika med flere interessante skrifter, hwaraf jag med fågnad wil giffwa Min Herre del, om så åstundas

Das *). Det torde ej wåren ut wågen at förut låta weta, det hela Boken tryckt blir accurat 80 sidor, det wil säga icke mindre än 60 och icke mer än 100, samt priset jämt 12 Schilingar, det wil säga icke mindre än 8 och icke mera än 16 för at nyttja et af oss Militairer kändt talesätt.

Sedan Auctoren hwilken varit Generals Person och dårjämte homme de genie med en bitter ironie bårjat sit arbete och under förstått beröm håcklat wåre Innovateurer i Krigskonsten, förespar han på följande sätt Frankrikes öden efter millioner år.

Pag. 11. Seq. Intriguer, penningar och gunst, skola blifwa medel til befordringar. Man skal göra sig en wana, at utan förtjenst söka sysslor. En Skillnad skal göras i graderne, hwarigenom de delas i blätte och sämre. Til de förnämware skola utan dröjsmål blifwa befordrade (i Frankrike) sådane som af händelser eller en lycklig ställning fått den dårachtige inbillning, at de utgjorde en Högre Class ibland Adeln (i Frankrike). De andre åter utan hjelp, utan styrcka, utan understöd, skola blifwa wårdslösade och qwarhållne wid demindre sysslor, som för längre tid varit et ämne til deras förbrukt, hwilcke anse sig som Priviligierade Personer. Annade at draga dagens tunga skola Dese utan tåflan och utan hopp, åldras, bortglömda, innom Regimenterne. Någre gynnade Corpser (i Frankrike) nära medelpunkten, skola dårifrån århålla mera wårma och föda. Denna Skillnad drifwen til en olidelig högd, blifwer för de öfrige en ny orsak til nedslagenhet. Commenderade af Unge, flychtige och obetäncksamme Chefer, skola de blifwa Leckbållar för deras hugskott och otidiga nit. En inbillsk okunnoghet skal upfylla försarenhetens och insigtens ställen. Befålet skal utöfwas med hårdhet och hetta utan urskillning.

Widare continuerar Han pag. 14 seqv.

Meningarne (i Krigskonsten) skola förstås. Troupperne skola uttröttas af Exercicer och Evolutioner, hwaraf de icke skola lära, at blifwa stickelige i Krig. Förgåfwes skola några förnuftige Officerare (i Frankrike) wilja framkalla de gamla grundreglor enlige med Nationens genie; förgåfwes skola de wisa, at man skiljer sig från de gamla principer, at swåre olyckor redan varit fructen, af illa

*) Det åstundas mist, och jag tackar både för mig och wåra Militairs. Prenumeranter som äro så oräkneliga som Officerare på extra Stat hos Konungen i Preussen.
Utg if.

betänckte ändringar, och at man bereder sig ännu större, igenom et förhållande, som på intet sätt är sammanhängande. Allmänhetens rop (i Frankrike) skal quäfwä de wisas röst, och raseriet at efteras på skal bemäktiga sig allas sinnen.

Wätte den Nation (Fransyske) som jag målar i andanom, igenkänna sina willfarelser, råtta sig och affsudda sig alt, som skulle skymma den.

För at måla en Hjelte i fred och i krig, tecknar Auctoren Characteren af Konungen i Preussen gansta widlyftigt. Följande Stropher äro här af tagne:

Pag. 17. Han tror ingen ära bestå däruti, at endast wisa sig i Majestätets utrustning, han wil icke förblinda allmänheten med en fåfång pragt. Han föracktar den prunkande Ståt hwari små själar tro den högsta wärdighet bestå. Omgifwen af sina dygders glants, kjänd af sitt wälgörande och sin rättwisa, är han säker, at denne grundade och wärfelige höghet gör honom wärdad, då han därigenom winner allas hjertan. Sanningen kan aldrig wara dold för honom, emedan dess wäg til Thronen altid är öppen. Hans händer sjäfa ej med Gull, för at underhålla Hoffolkets lysande lättja. Han öser ej sina nåde, teckn på en samling onyttige och inbillste, som tro sig berättigade at ensamme ärhålla dem. All fortkomst är tilluten, för konstgrip, wingleri och nedrighet &c.

Pag. 18. Smickret som förgiftar Konungars Hjertan ifrån Waggan, har aldrig kunnat rå uppå Hans. Antalet på dem som omgifwa hans person är stadgat af anständigheten eller nödwändigheten, men icke af pragt eller högfärd. Hans häf är intet upfyllt af en Swärm öfwerflödige tjenare, som sluka dess folks uppehälle. Man ser icke eller i hans land beställningar utan syklar, ingen finnes som ej är nödig, och ingen innehafwer dem som ej är stickelig. Hans wälgärningar utdelas med urskillning, icke af swaghet eller gunst, men också lämnas ingen förtjent utan belöning &c.

Auctoren wisar därest med Beskrifning om flere Batailler, huru wäl denne wärdnads och förundranswärde Monarque, combinerat alle omständigheter, då han indelt sitt Infanterie på treane Ledet, huru litet små snillen som apat honom, kunnat begripa detta stora och owanlige Geniets affgifter därmed. Sedan han vidare wist, hwad förmåner Konungen i Preussen här af dragit, då han war inwecklad i Krig, med de största Magter i Europa fortsfar han:

Pag. 54. Men hwad skäl hafwa Fransoserne hårtill haft? hwad har varit deras ändamål? Hafwa de en gång besinnat hwart deras ändring i Krigskonsten skulle leda dem? hafwa de gjordt sig en plan til dess tillämpning? Ingen ting mindre. De hafwa blifwit betagne, förtjuste såsom wid representation af en ny Opera Comique. De hafwa beundrat, berömt utan undersökning, och esterapat. Som de ej hade några principer, som de i lång tid endast handlat, som Urwärke och på Handtwärks wis, så hafwa de ej gjordt större swårighet wid, at lämna indelningen på fyra led, i stället för tre, än at antaga små hattar i stället för stora, och Engelska wagnar i stället för de gamle fyrstige.

Därpå talar Han til Fransoserne:

Pag. 60. Man har sedt den (Franska Nation) utan blygd gifwa sig i Schola, hos den första främling, som varit stickelig at bedraga. En flagsmakare som känner denne deras (Fransosernes) benägenhet, som wet sig blifwa uptagen och berömd då han föressår någon nyhet ehuru barnslig den och må wara, gör wäl, då han begagnar sig därpå.

Pag. 61. Men Militairens inrättning, grunden til Krigs-rörelserne, böra jämte principerne, därtill hämtas från Nation (Franska) så wida de äro oskiljaktige ifrån dess genie och Caractere.

Ibid. Jag beklagar mitt Fädernesland (Frankrike) som antaga Läkemedel hwilke förswaga dess krafter. Jag beklagar det som ständigt öfwerlämnar sig til Swacksalfware hwilka förföra och bedraga &c.

Pag. 62. Om man en gång öpnade ögonen (i Frankrike) om man en gång blefwe warse huru många onyttige och barnslige saker syhelsatt och i 20 års tid (i Frankrike) så skulle man skämmas at icke hafwa funnit en dugelig Exercice eller tjenlige Krigs-rörelser == At icke hafwa annat än osäkre Methoder, utan principer, och antagne utan öfwerwågande, samt hwilke man (i Frankrike) hwarje ögnablick är färdig at öfwergifwa för andre som ej äro bättre.

Auctorn slutar med denne önskan:

Pag. 75. Wätte Håraernes Gud öpna ögonen på Högdingarne för Nation (den Franske) och göra at dess första Gålt tåg icke blifwa märktwärdige igenom olyckor som äro en wanlig följd af obetänksamhet och illa sammanparade principer.

F . . . . S . . . . .

N: 6 utkommer den 30 Oöober.

Stockholm, Tryckt hos Carl Stolpe.

Dag = Bladet :

Wälsignade Tryck = Friheten.

Tredje Stäcken,

N:o 6.

Stockholm den 30 October 1782.

Til H. B.

Oregelbundna Verser i en så Regelbunden tid. *)

Du dyre Man och Stora Ijus!
Som född til Eidehvarfwer's ära
För dygd och heder får upbära
Bekommer för dig och ditt hus:
Ditt höga sinne wärdigt motar,
Så Nidingsmärk som dårars hot
Fast dig en wäldig Skara hotar
Hwad bryr du dig om mårkars knot?
Ej Spindeln dig i dwärgsnår wärfwer
Ej Råfwen får dig plundrad se,
Nå — Efgren detta mod ej quärfwer
Churu grym han sig wil te
En Mullwad lefwer i sin mylla
Du är ej född en Mullwad hylla
Lätt denna kråla in och ut,
Du er födrakt för odjur hysar
Din Denqfvekt wid Solen lysar,
Nå Ugglor skrifa til sit slut
Jag deras öde ser förut
Och ditt: at Lasten för dig ryser.

En Man som Dygdens värde känner
 Som tänker ädelt, menar väl
 Han kan ju aldrig sakna vännen
 I dem som äga dygdig själ,
 Och den som wett med dygd förenar,
 Som lasten endast lof förmenar
 För det han hatar hannes streek,
 Och äfwen wet sin eld at styra
 Då han hör trålar blindwis yra
 Och ser en wäldig Nidings swæk
 Enot en flitig maktlös Myra,
 Samt gamla dårars barnalek.

Den rätt til Swears wördnad äger
 Utas deß låga eldas jag,
 Jag hør en röst som hjertat säger
 „Bli honom lik är du wäl swag,
 „Men bjuda til: är likwäl heder
 „Se på deß hjerta, tankfätt, seder
 „De lära mer än mången bok
 „En lärdom som ditt wäl bereder
 „Då werldens lärdom gjde en tok.
 „Du ser en ädel frei och klof,
 „Här ser du Dygdens rätta prägel
 „Som Aran luttrat i sin dögel
 „Hvars tal är det som hjertat tror;
 „Han uti stormar lugnet finner
 „Och då han tappar, likwäl winner
 „Och då han smådas, blifwer stor.

Til min förkjusning jag nu röner
 Hwad värde uti Dygden är
 Hur Aran sjelf sitt Folk bedöner
 Då Lasten plågar och förtär
 Och afund skapar sjelf sin plåga,
 Och Nidingswærk ge ej förmåga
 At döfwa minsta samwets röst;
 Då högmöd sig föraktadt finner